

FÄRGELANDA KOMMUN

**Färgelanda
kommun**

Riktlinjer

Upphandlingsverksamhet

2019-04-26

Dnr: KS 2019-174

Version: Version 1.0

Beslutad av KS 2019-05-22 § 89

**Den senaste versionen finns tillgänglig på Färgelandas
webbplats www.fargelanda.se**

Innehållsförteckning

Inledning	2
Myndigheter	2
Grundläggande principer.....	2
Mål	3
Begrepp	3
Näringslivsklimatmål	5
Kategorier av köp	5
Kategorier av avtal	6
Upphandlingsformer	6
Direktupphandling.....	6
Förenklat förfarande.....	6
Öppet förfarande	6
Selektivt förfarande	6
Förhandlat förfarande med föregående annonsering.....	6
Förhandlat förfarande utan föregående annonsering.....	7
Konkurrenspräglad dialog.....	7
Projekttävling	7
Upphandlingsprocessen.....	7
Intern och extern upphandlingssamverkan.....	7
Ramavtal och verkställighet.....	7
Ansvar och organisation.....	8
Regler för direktupphandling	8
Leverantörer	9
Svar från leverantör.....	9

Inledning

Dessa riktlinjer kompletterar och förtydligar den av kommunfullmäktige antagna upphandlingspolicyn. Riktlinjerna omfattar, liksom policyn, all upphandling oavsett värde som görs av Färgelanda kommun.

Myndigheter

Konkurrensverket bedriver tillsyn över upphandlingslagstiftningen. Upphandlingsmyndigheten ger stöd till upphandlande myndigheter, enheter och leverantörer genom att utveckla och förmedla kunskap, verktyg och metoder för offentlig upphandling.

Grundläggande principer

Vid all upphandling som sker inom Färgelanda kommun ska EU:s grundläggande principer beaktas. Dessa principer är:

- Principen om icke diskriminering
Det är förbjudet att direkt eller indirekt diskriminera leverantörer på grund av nationalitet eller annan lokaliseringsgrund (till exempel välja ett företag just för att det är ett lokalt sådant i kommunen).
- Principen om likabehandling
Alla leverantörer måste få samma information vid samma tillfälle. Man får alltså inte utforma nya eller ta bort några kriterier vid utvärdering av anbud.
- Principen om öppenhet och förutsebarhet (transparens)
Upphandlingsdokumenten måste utformas klart och tydligt så att alla krav på det som ska upphandlas framgår. Härigenom avser man undvika den situation att en leverantör väljer att inte lämna anbud pga. ett krav som senare i processen förändras eller kanske rentav tas bort.
- Principen om proportionalitet
Kraven i en kravspecifikation måste stå i rimlig proportion till värdet av det som upphandlas.
- Principen om ömsesidigt erkännande
Intyg, kvalitetsmärken och certifikat m.m. (t.ex. Svanen märkning) måste kunna ersättas av likvärdiga motsvarigheter i andra medlemsstater.

Mål

Vid köp av varor, tjänster och entreprenader ska målet vara en för kommunen bästa totalekonomi, god miljö och långsiktig hållbar utveckling.

Begrepp

I upphandlingspolicyn förekommer begrepp som här definieras:

Med affärsmässighet menas

- att betrakta varje inköp som en ren affärstransaktion utan hänsyn till ovidkommande faktorer,
- att tillvarata konkurrensmöjligheter,
- att planera upphandlingen i tiden för att få bästa villkor,
- att samverka med andra interna och externa enheter för att bäst tillgodose kommunens intresse,
- att varje upphandling ska präglas av en öppen och förutsägbar bedömning.

Med objektivitet menas

- att ingen leverantör får särbehandlas,
- att anbud och anbudsgivare ska behandlas sakligt och opartiskt.

Med konkurrens menas

- att anbudsgivare får tävla om upphandlingen på lika villkor,
- att konkurrens ska etableras där detta är möjligt,
- att varje upphandlare har skyldighet att aktivt undersöka och tillvarata den konkurrens som finns inom och utom landet.

Med effektivitet menas

- att använda kommunens resurser på rätt sätt, dvs. att rutiner och hjälpmedel är ändamålsenliga,
- att ha tydlig fokus på de tidiga skedena i upphandlingsprocessen såsom behovsanalys, kravspecifikation och totalkostnadsanalys,
- att kraven ska vara anpassade till den aktuella branschen och för ändamålsenliga behovet i enlighet med proportionalitetsprincipen,
- att utformningen av kommersiella villkor i skilda former av avtal är optimala.

Med kompetens menas

- att vara väl insatt i kommunens verksamheter och behov,
- att ha god kunskap om aktuella branscher,

- att tillämpa lagar och regler kring offentlig upphandling,
- att ha förmåga att sätta optimala kommersiella villkor utifrån bransch och behov.

Med samverkan menas

- att på bästa sätt utnyttja den kompetens som finns,
- att tillvarata de fördelar som en stor volym kan ge vid prissättning, service, distribution osv.,
- att begränsa de upphandlingsadministrativa kostnaderna genom att undvika dubblering i handläggning,
- att de grundläggande principerna som likabehandling och icke-diskriminering vid upphandlingar inte åsidosätts.

Med affärsetik menas

- att avsikten med en anbudsförfrågan är att den ska leda till en affärsuppgörelse,
- att anbudsgivare ska ges insikten om att lägsta pris ska offereras i första anbud och att denne inte har rätt att revidera sitt anbud,
- att inga orimliga eller onödiga krav ska ställas så att någon anbudsgivare gynnas eller missgynnas,
- att samtliga anbudsgivare ges samma möjlighet till komplettering, revidering eller förhandling om detta blir aktuellt,
- att fördel inte får dras av uppenbar felräkning vid anbudsgivning,
- att ovidkommande hänsyn inte i något fall bestämmer val av leverantör,
- att lagen om sekretess och offentlighet gäller,
- att personal som deltar i upphandlingsprocessen inte har personliga engagemang eller intressen i leverantörsföretag (jäv) som riskerar att stå i konflikt med koncernens intresse,
- att egen rese- och logikostnader vid besök hos eller vid resor tillsammans med leverantörer alltid ska betalas av kommunen,
- att en arbetstagare inte får ta emot gåvor eller tjänster från befintliga eller potentiella leverantörer som kan medföra att en utomstående betraktare kan ha skäl att anta att detta kan påverka kommunens affärsmässighet.

Med rättvisa menas

- att vårt förhållande till leverantörer ska vara vänligt och opartiskt,
- att intressekonflikter mellan personliga affärer och kommunens affärer inte ska förekomma,
- att göra affärer där närstående har intressen inte ska förekomma,
- att mutor och bestickning alltid ska avvisas.

Med hållbar utveckling menas

- att vid alla inköp ska det, så långt det är möjligt, ställas relevanta och mätbara miljökrav, sociala, hälsomässiga och etiska krav,
- att samtliga krav ska utgå från gällande EU-direktiv,
- att krav ska vara mätbara och vägas in och hanteras som ett krav bland flera andra vid den affärsmässiga bedömningen av vad som är det totalekonomiskt mest fördelaktiga,
- att alla uppställda krav ska kunna kontrolleras under avtalstiden,
- att Färgelanda kommun ska ställa miljöhänsyn och sociala hänsyn där så är möjligt vid upphandling. Upphandlingsmyndighetens råd och anvisningar för hållbarhet ska nyttjas då kontrollmöjligheter och/eller marknadsens utbud så medger.

Näringslivsklimatmål

Vid all anskaffning ska, så långt det är möjligt, nedanstående tips beaktas för att underlätta för små och nya företag.

- dela upphandlingen i mindre delar,
- ställ erfarenhet på person istället för företag,
- betona möjlighet att åberopa annans kapacitet och att använda underleverantör (för underleverantör svarar leverantören såsom för sig själv),
- undvik ”bra att ha”-krav som inte är fullt relevanta i upphandlingen, till exempel krav på kvalitetsledning- och miljöledningssystem om det inte är väldigt avgörande, använd ”bra att ha”-krav i utvärderings modell,
- begär inte in beskrivningar och dokument som inte utvärderas,
- tänk på att det många gånger är kombinationen av krav (både kvalificeringskrav, krav på tjänsten och rena avtalsvillkor) som gör det tufft för mindre anbudsgivare.

Kategorier av köp

Kommunens köp kan indelas i följande kategorier:

- Varor
- Tjänster; med tjänster avses entreprenader (till exempel byggentreprenader) och övriga tjänster.

Vid leasing, hyra och hyrköp ska kostnaden för hela avtalsperioden medräknas.

Kategorier av avtal

Kommunens upphandlingar kan delas in i följande avtalstyper:

- Specifikt köp – engångsköp av speciell vara eller tjänst blir ett kontrakt, avtal eller beställningsskrivelse.
- Ramavtal – avtal för viss tid för produkter eller tjänster av standard eller återkommande karaktär.
- Rabattavtal är en variant på ramavtal där ingen upphandling ligger till grund.

Upphandlingsformer

Direktupphandling: upphandling utan krav på anbud i viss form.

Direktupphandling får användas om avtalets värde är högst 28 procent av det tröskelvärde som gäller för kommuner vid upphandling av varor och tjänster.

Tröskelvärdena ändras vartannat år och det aktuella tröskelvärdet år 2018 är 2 096 097 kronor. Det innebär att beloppsgränsen för direktupphandling år 2018 är 586 907 kronor. Beloppsgränsen gäller för upphandling av såväl varor som tjänster.

Förenklat förfarande: Där alla leverantörer får lämna anbud

- Anbudsinbjudan genom annons i godkänd nationell databas.
- Prövning och antagande av anbud eventuellt efter förhandling.

Öppet förfarande: Där alla leverantörer får lämna anbud

- anbudsinbjudan genom annons i EU:s officiella organ TED (Tenders Electronic Daily),
- prövning och antagande av anbud utan förhandling.

Selektivt förfarande: Där får leverantörer efter en anbudsinfordran

ansöka om att få delta genom att lämna de uppgifter som den upphandlande enheten begärt i för urvalet

- ansökningsinbjudan sker genom annons i EU:s databas TED,
- de anbudssökande som enheten bjuder in får lämna anbud,
- prövning och antagande av anbud utan förhandling.

Förhandlat förfarande med föregående annonsering

- alla leverantörer får genom annons i EU:s officiella organ TED (Tenders Electronic Daily) ansöka om att delta genom att lämna de uppgifter som den upphandlande enheten begärt i för urvalet,

- de anbudssökande som enheten bjuder in får lämna anbud. Dessa anbud ska ligga till grund för efterföljande förhandlingar.

Förhandlat förfarande utan föregående annonsering

- Inga lämpliga anbudsansökningar eller anbud, vid öppet eller selektivt förfarande och de villkor som angetts i de ursprungliga upphandlingsdokumenten inte har ändrats väsentligt.

Konkurrenspräglad dialog

- Ett förfarande som varje leverantör kan begära att få delta i och där den upphandlande myndigheten för en dialog med de anbudssökande som bjudits in att delta i förfarandet.

Projekttävling

- en tävling som är öppen för alla och som anordnas av en upphandlande myndighet i syfte att förvärva en ritning eller en projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag.

Upphandlingsprocessen

- Hela upphandlingsprocessen finns även beskriven på upphandlingsmyndigheten hemsida www.upphandlingsmyndigheten.se

Intern och extern upphandlingssamverkan

Kommunen ska ha en helhetssyn på upphandlingar och ta tillvara de vinster som följer av en samordning, när detta är affärsmässigt och tjänar kommunens syften. Upphandlingar ska samordnas inom Färgelanda kommun samt med dess bolag. Samordning ska där det är lämpligt ske med Dalslands övriga kommuner eller annan extern upphandlingsenhet, exempelvis SKL Kommentus. Fullmakt lämnas i förekommande fall av delegerad person.

Ramavtal och verkställighet

Kommunen tecknar löpande ett stort antal ramavtal för att förenkla inköpen för kommunens verksamheter. Person som enligt delegationsordningen har rätt att göra inköp, är skyldig att informera sig om vilka ramavtal som finns och beställa från dessa.

Handlar kommunen utanför ingångna ramavtal kan kommunen bli skadeståndsskyldig gentemot ramavtalsleverantören för dennes uteblivna vinst. Beloppet tas då från den verksamhets budget som handlat utanför ingångna ramavtal. Konkurrensverket som är tillsynsmyndighet kan även anmäla kommunen till Stockholms tingsrätt som kan bötfälla kommunen

med en så kallad ”upphandlingsskadeavgift”. Upphandlingsskadeavgiftens storlek ska enligt 21 kap. 4§ LOU uppgå till lägst 10 000 kr och högst 10 000 000 kr. (2017).

Ingångna ramavtal finns tillgängliga på kommunens intranät. Att avropa från befintliga ramavtal förutsätter ett ansvar. Upphandlat sortiment ska avropas. Övrigt sortiment får avropas endast i undantagsfall.

Avrop från ramavtal oavsett belopp ses som verkställighet. Även specifika köp upp till 28 % av det tröskelvärde som EU har bestämt tröskelvärde (2018: 2 096 097 kr), är verkställighet.

Ansvar och organisation

Kommunens upphandlingsverksamhet ska vara så organiserad att upphandlingspolicyns mål uppfylls samt att lagar, förordningar och regler följs.

Kommunfullmäktige har i sin policy givit kommunstyrelsen det övergripande ansvaret för upphandlingsverksamheten i Färgelanda kommun.

Kommunstyrelsens nu gällande delegationsordning fastställer och reglerar vem som äger rätt att göra inköp.

Regler för direktupphandling

Direktupphandling får endast genomföras under vissa, i lagen särskilda angivna, förutsättningar. Direktupphandling får ske vid tre tillfällen:

1. Direktupphandling på grund av lågt värde – fast beloppsgräns. År 2018 är beloppsgränsen 586 907 kronor exkl. moms. Om värdet av det som ska upphandlas understiger detta belopp är det tillåtet att direktupphandla. Värdet ska omfatta:
  - hela avtalsperioden inkl. options- och förlängningsklausuler
  - alla direktupphandlingar av samma slag som Färgelanda kommun har genomfört eller kommer genomföra under räkenskapsåret.
2. Direktupphandling på grund av synnerliga skäl, bland annat oförutsedda händelser som upphandlande myndigheten inte själv kunnat råda över.
3. Direktupphandling på grund av att det inte är lämpligt att begära in anbud genom annonsering, exempel kompletterande leveranser från en

---

tidigare leverantör, tekniska eller konstnärliga skäl eller pga. Ensamrätt endast kan tillhandahållas av en viss leverantör och vid synnerlig brådska.

En upphandling får inte delas upp i syfte att understiga beloppsgränsen för direktupphandling.

Direktupphandlingsgränsen gäller vid all upphandling av varor och tjänster och byggentreprenader. Det är viktigt att direktupphandling sker på ett affärsmässigt sätt.

Upphandlaren ger stöd vid dessa upphandlingar.

Ytterligare information kan hämtas hos Upphandlingsmyndighetens hemsida www.upphandlingsmyndigheten.se

Med direktupphandling "liten" avses inköpsvärden upp till 100 000 kr som kan genomföras utan någon dokumentation utöver rekvisition, kvitto eller faktura.

Med direktupphandling "stor" avses inköpsvärden mellan 100 000 och 28% av tröskelvärdet där krävs att upphandlaren kontaktas. Det ska göras en dokumentation av direktupphandlingen. Konkurrensverket har tagit fram en blankett som kan användas.

Skriftlig inbjudan.

Leverantörer

Förfrågan ska om möjligt skickas till tre leverantörer vid direkt upphandling, eller annons via e-avrop

Svar från leverantör

Svaren ska vara skriftliga.